

Derbyhistoriens tre undtagelsesheste

Historien om Dansk Trav Derby indeholder et væld af sjove og interessante anekdoter, hvoraf mange også er sande. Her skal gøres et forsøg på at give løbshistorien en grafisk behandling med tilhørende kommentarer.

Tekst: Lars Donatzky
Foto: Burt Seeger

Metode og forbehold er beskrevet i sideartiklen "Løgn, forbandet løgn og statistik". Og planen med den statistiske behandling er voldsomt ambitiøs. Kan man give et bud på, hvor hurtigt en travhest kommer til at løbe? Kan man give bud på, om den europæiske travhest overgår den amerikanske? Kan traveren komme i nærheden af fuld-blodets hastighedsgrænse?

Første afsnit handler om Dansk Trav Derby. I den første "Graf 1" er alle vindertider fra start af plottet ind. Nederst (x-aksen) er angivet årstal, til venstre (y-aksen) er km-tiden angivet f.eks. 24,0 for 1.24,0.

Der er angivet tre lodrette linjer ved årene 1912, 1954 og 1975, og så er udviklingstendenserne undersøgt i de tre intervaller.

Rekordangsten

Fra 1898 til 1912 led også Derbykuskene af rekordangst, fordi en hests bedste vindertid var afgørende for dens tillæg i de efterfølgende løb, ligesom præmiesummen inddeles hestene i klasser i dag (siden 1913). Indtil 1913 kunne en hurtig vindertid derfor være nærmest ødelæggende for hestens fremtidsmuligheder.

Derfor gjaldt det om at vinde på så billig en tid som muligt, og derfor blev der sjældent kørt for fulde sejl, med mindre banen var tung og tiden garanteret dårlig – eller hvis man vidste, at løbsuret var i uorden.

Man gjorde en række år i begyndelsen af 1900-tallet en indsats for at få kuskene

til at tage sig sammen. Man udsatte en rekordpræmie i tilfælde af en bestemt krævet vindertid i de klassiske løb.

Det var stort set forgæves, og der er en klar forskel før og efter 1912. I 1912 havde norske Niels Brække ganske vist forbedret Derbyrekorden til 1.35,6 med Saturn, men ellers havde bedste vindertid indtil da været 1.41,0. Første år uden rekordangst i 1913 sejrede Prins Beautaw for Frank Starr i 1.30,2!

De sorte stiplede tendenslinjer – som skal udjævne de enkelte års vejr- og baneforhold, og til en vis grad neutralisere enkelte undtagelsesheste – før og efter 1912, viser en forbedring på 5,3 sekunder km-tid ved opgivelse af rekordangsten. Det ses i den første markerede ring.

Det skal dog tilføjes, at banen i 1912 blev omlagt, forbedret og forkortet til 950 meter, og at den på ny i 1916 blev underkastet en hovedreparation. Tendenslinjen fra 1898 til 1912 viser en forbedring på mere end 10 sekunder pr. km på ti år, hvilket først og fremmest må tilskrives avlens amerikanske tilskud og større, reelle årgange.

Startvogn vurderes til et sekund

De tre næste tendenslinjer viser mere ensartede resultater. Fra 1912 til 1954 er forbedringen på 1,8 sekund pr. tiår, fra 1954 til 1976 en forbedring på 1,6 sekund pr. tiår, og fra 1976 til 2018 på 1,4 sekund pr. tiår. Med disse og lignende resultater fra andre storløb virker det sandsynligt, at denne aftagende forbedring på 1,8 - 1,6 -

1,4 sekund pr. tiår, illustrerer de faktiske forhold også mht. fremtiden.

Om springet mellem tendenslinjerne, indkapslet i de sidste tre ringe: I 1954 antydes en forbedring på ca. 1 sekund i kilometertid ved overgang til startvogn, i 1976 antydes en forbedring på ca. 1,3 sekund ved omlægning af bane med doserede sving.

Der har været endnu en baneopretning i maj 2008, men selv om det måske betyder en hurtigere bane, kan det med de relativt få data – kort tid – hverken ses her eller ved Kriteriets vindertider.

Sonny Diamond bedst i 19 år

På "Graf 2" zoomes lidt ind, så vi undlader årene indtil 1913, og så plottes Derbyets rekordforbedringer ind med rødt. Her kan man se, at Sonny Diamond sejrede i 1936 i kilometertiden 1.24,4 for championen N.J. Koster, og at der skulle gå 19 år og en startvogn, før den rekord blev sænket af Rex Junior med Kurt Køppen. Sonny Diamond blev presset til rekorden af Styrmand, som senere blev en af sportens bedste indlænderavslingsheste.

På denne graf er tegnet en ring om vindertiderne fra 1945 til 1948, tider på 1.28,5 til 1.31,1 – hvilket dels skyldes to år med dårligt vejr, men i langt højere grad nogle meget svage årgange, der bar præg af, at travsportens i mange år før og under 2. Verdenskrig ikke havde haft nogen reel blodfornyelse.

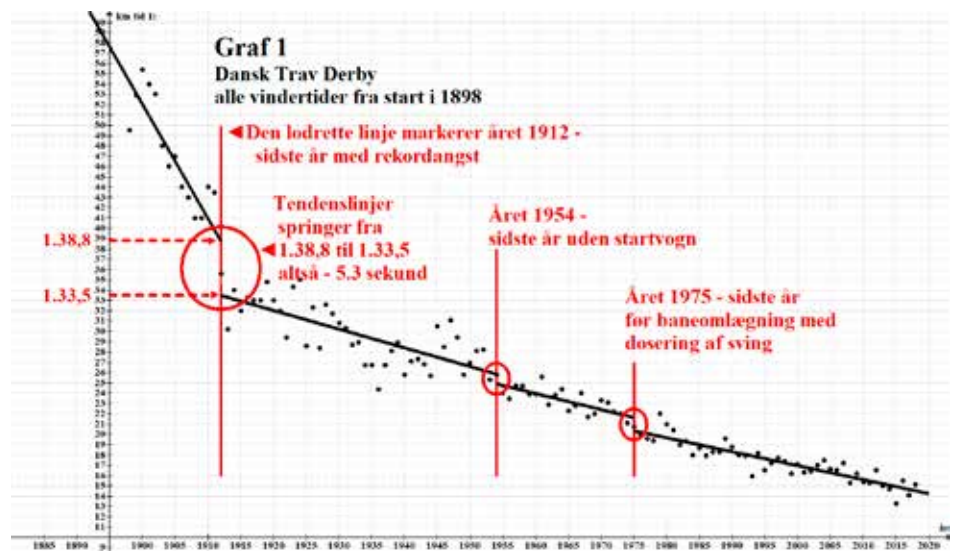
Set over hele perioden fra 1913 har fremgangen i vindertiden været 1,9 sekund pr.

tiår (den sorte linjes hældning), men altså godt hjulpet af hop ved startvogn og baneomlægning – og fokuserer man på tiden efter 1980, ser man på den røde tendenslinje, at der er en forbedring på 1,3 sekund pr. tiår.

Undtagelseshestene

”Graf 3” fokuserer udelukkende på rekordforbedringer i Dansk Trav Derby og på de tre heste, der på forskellige tidspunkter ”brød lydmuren”; Sonny Diamond, Rudolf Le Ann og Winston Sisa. De røde prikker angiver år med de tilhørende rekordforbedringer.

Sonny Diamond var ved karriereslut i 1944 oftest sejrende i dansk travhistorie sammen med Lauritz med 61 sejre hver, og

Derbyvinderen fra 2015, Winston Sisa, er en af undtagelseshestene, som har sprængt skalaen i den historiske tidsudvikling, da den vandt Derby for Jan Dahlgaard i fantomtiden 1.13,3a/3000m

Sonny Diamond var den tredjemest vindende med 133.525 kr., kun bagatelagtigt overgået af Rex the Great og Lauritz.

Rudolf Le Ann har mange af Væddeløbsbladets læsere set ved selvsyn. Han vandt EM for 3-års i Oslo i 1992, han vandt sit Derby i 1993 for Steen Juul i en helt forbløffende afslutning, hvor han forlod alt og alle – og han er vel stadig den mest vindende danskfødte hest i dansk træning med 5,4 millioner kr. Det blev til 44 sejre, og en af de største kom for Arne Normann, da hingsten 11 år gammel hjemførte Sweden Cup i Elitloppsweekenden for Henrik Lønborg. Den tredje er ”monstret” Winston Sisa, der havde averteret store ting allerede, da den vandt Kriteriet i ny rekord 1.14,1a/2500m året inden for Jan Dahlgaard. Hestens Derby i 2015 var en styrkedemonstration af de meget sjældne. Først en rolig start, så angreb gennem tredje spor til dødens i svinget efter 800 meter. Herefter et moderat pres – i meget høj fart – på førende Wishing Boy med Steen Juul, indtil konkurrenten var ”smadret” med en halv omgang tilbage. Resten var paradekørsel til sejr i 1.13,3a/3000m. Dahlgaard kørte med overblik – og på en måde, der viste, at han kendte sin hest kapacitet til fulde.

Siden har vi ikke set eller hørt meget til hesten fra Belgien og Frankrig, den har været skadet ad flere omgange, men kommer den på benene og ”bliver hel igen”, så er et stort comeback vel ikke udelukket.

Kan man forudsige udviklingen?

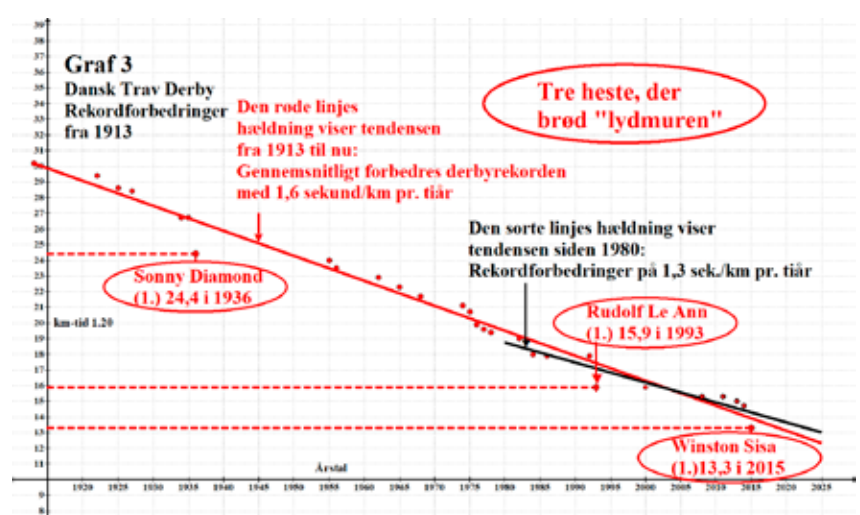
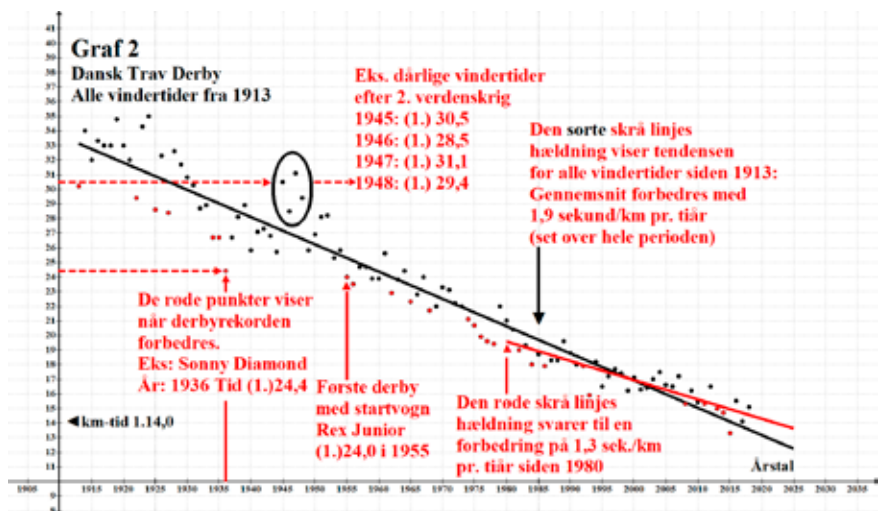
Vindertiderne forbedres løbende i travets storløb verden over, og de forskellige årsager til udviklingen, diskuteres med fagfolk i forbindelse med de følgende artikler.

Den næste artikel vil sammenligne udviklingen i fransk, svensk, italiensk og amerikansk travsport med den danske – og der dukker en række meget ensartede mønstre op, så man med alle disse data måske kan se lidt frem i historien.

Her vil blive vist grafer, hvor de 20% fra tendensen afvigende dårligste tider bliver sorteret fra. Meningen med dette er at beskrive den generelle udvikling og tendens, så elendige vejr- og baneforhold ikke kommer til at forstyrre, og således at enkelte, taktisk voldsomt oppullede løb ikke medregnes. Men som det kommer til at fremgå, er tendensen på lange stræk alligevel den samme. ■

Rudolf Le Ann med Steen Juul vandt Derbyet i 1993 i verdensrekordtiden 1.15,9a/3000m. Det var helt uhørt på den tid. Årene inden havde O'Bidjar og Predator vundet i hhv. 1.18,0 og 1.17,9.

Der findes tre slags
løgn. Løgn, forbandet
løgn og statistik

Winston Churchill

Løgn, forbandet løgn OG STATISTIK

Den engelske premierminister Winston Churchill er citeret for de bevingede ord: ”Der findes tre slags løgn. Løgn, forbandet løgn og statistik”. Og naturligvis er statistik blevet misbrugt og misfortolket til alle tider, men samtidig kan tallene – ordentligt anvendt – bruges til at bekræfte eller afkræfte forskellige teorier eller forhold.

I travsporten bruges ofte det noget misvisende udtryk ”Mr. 100%” om en kusk, der på en løbsdag har vundet én sejr i én start. Det er jo en noget voldsom udtalelse, når 100% betyder ”100 af 100” ikke ”1 af 1”, men til gengæld kan det jo godt forstås.

I denne artikelserie søges svar på, hvordan travhestens fart har udviklet sig over tid. I Danmark målt på forskellige aldersklasser, målt i forhold til USA, Sverige og Frankrig – og der gøres en sammenligning mellem sulky- og montéspport. Desuden sammenstilles med fuldblodet, og som en ekstra vinkel sættes udviklingen i relation til enkelte atletikdiscipliner i humanidrætten. Her kommer også en graf vedrørende medicinering og påstået brug af anabole steroider.

I bund og grund vurderes udvikling i km-tid og hastighed ved at bruge samtlige vindertider over forskellige storløb i en bestemt periode med ensartede betingelser. Ved at afsøge nye løbsrekorder i de pågældende løb, og ved en tredje metode, der introduceres i næste artikel og sier de ekstreme resultater fra.

Alle tre metoder kan have sine fordele og svagheder. Samtlige vindertider giver en stor datamængde, men kan vise ”forkerte” udsving de år, hvor banen er tung efter f.eks. voldsom regn – eller de år, hvor der køres meget taktisk, selv om vindertiden i sidste ende ikke nødvendigvis bliver så forskellig af dét.

Rekordsænkninger har den fordel, at det som regel har været gode og ensarterede vejr- og baneforhold, men også den ulempe, at der er færre data til rådighed – og at enkelte

undtagelsesheste, f.eks. Rudolf Le Ann i Derbyet, stikker af fra den almindelige udvikling.

Viser alle tre metoder tilsvarende resultater, er der grund til at tro på tendenserne. Skeptikere kan sige, at rekorder er uinteressante i nyere tid i forhold til tidligere tiders rekordjagt, men udviklingen er ikke til at tage fejl af, hvilket graferne forhåbentligt vil vise.

Udviklingen bliver beskrevet først og fremmest ved tendenser. Målet er at give en beskrivelse ved hjælp af udviklingen over et tiår. Hvor meget forbedrer f.eks. den danske Derbyvinder sig i kilometer-tid over 10 år?

Er den generelle vindertid f.eks. 1.16,0 på et tidspunkt og ”beregnes” til 1.15,0 ti år senere, angives forbedringen til 1,0 sekund pr. tiår.

Det svarer til en hastighedsforøgelse fra 47,4 til 48 km/t, hvilket betyder en fartforbedring på 1,3%. Og på dette hurtige niveau giver et sekunds rekordsænkning generelt en procentvis forbedring af farten på 1,3-1,4%.

Tendenserne beregnes af ”Graf”-programmet, der bruger matematikkens ”mindste kvadraters metode”, som populært sagt anbringer tendenslinjen, så punkterne fordeler sig bedst muligt på begge sider af linjen, når man har valgt den ønskede tidsperiode.

Udviklingens stejlehed kan opleves forskelligt i forskellige vinduer, men det matematiske udtryk for tendenslinjernes hældning (heraf tiårsforbedringerne) er uafhængigt af dette, derfor er der ingen manipulation på den front.

Jeg vil tage forbehold over forskellige ting undervejs i analysen, men er der vigtige ting, som læseren mener, at jeg har overset, vil jeg meget gerne have en mail på lars.donatzky@outlook.dk – helst med et telefonnummer, og så vil jeg tage kontakt og efterfølgende forsøgsvis rette op på eventuelle fejl og mangler.